

Dolor i redempció en un conte de les mil i una nits

THIAGO FERNÁNDEZ / GETTY

DAVID VIDAL CASTELL

La Hayat és una flamarada pèl-roja que neix en una família trista d'un carrer gris del barri pobre de Marràqueix. ¿Hi ha motiu literari més corprenedor –i antic– que el de la infantesa desgraciada? El rumor escampat sobre els seus cabells rinxolats i vermells sembla la discòrdia en una casa en què la mare li pega i li diu bastarda i el pare la viola un dia sí i l'altre també. La nina fuig als braços d'una veïna, la Serghinia, un remolí de llibertat, ballarina del ventre, i a qui de seguida li diu *marona*, perquè n'hi fa, de mare. Amb ella descobreix el seu talent per al ball i aprèn que els artistes, per ser-ho, han de ser nedadors en aigües turbulentes.

De la novel·la emanen efluis orientals, perquè tot i que parla de brutalitat i dolor està escrita amb paraules dolces, calentes i especiades, paraules de canyella i gessamí. Davant del text de Mahi Binebine, guardonat amb el premi Mediterrània 2020, ens plantegem la qüestió de com el to narratiu intervé decisivament en l'efecte del relat, sobretot quan interactua, a vegades de manera volgudament disharmònica, amb el tema de la història, amb l'estil del text i amb la composició d'una trama lenta i isocrònica, que experimenta, però, una subtil acceleració amb un gir sorprenent cap al darrer terç.

Un to fabulós i realista

L'estil amb què Binebine ens atrapa és lent, circular, insistent, amb la veu narradora de la Hayat que es capbussa en el passat mentre el valora, mentre el declama i se'n lamenta o en gaudeix: la infantesa ens marca tant que sempre hi vivim i sempre hi tornem. Podria ser la veu de l'engi-

nyosa Xahrazad, i hauria mantingut el rei despert una nit més fins a l'alba: el relat té madrastrès, princeses, germanastres molt dolentes que enverinen i fins i tot una bella dorment.

No hi haurà, però, cap príncep salvador en aquest relat de to fabulós que vessa, paradoxalment, realisme, i la Hayat desperta tota sola i gràcies a les cures d'unes velles amigues que la protegeixen dins un veritable gineceu només habitat pels supervivents d'una *troupe* de desheretats com la vident Zahia o els encantadors de cròtals. "Els artistes no abaixen els braços –li deia la Marona–, per això poden ressuscitar un mort". El mateix Binebine és un artista visual –amb obres exposades al Guggenheim de Nova York, ciutat on visqué als noranta–, una activitat que combina amb l'escriptura: fins ara, comptant aquesta ha fet deu novel·les.

El nom del carrer on vivia la petita Hayat, aquest carrer del Perdó que dona títol a la novel·la, ens dona una pista del sentit del text: tot i que torna al seu barri al final del relat com a ballarina d'èxit, i ho fa buscant alguna forma de venjança, hi troba en canvi una forma de redempció personal que passa pel perdó i la generositat.

En aquestes planes finals la protagonista descobrirà que la redempció és sobretot comprendre's i poder filar un relat propi. La Hayat, a qui anomenaven *houta*, peix, havia après de ben petita dels peixets que nedaven dins la font del barri que la salvació està en la fugida, en l'art d'escapolir-se quan tot se'ns vol menjar, i al final aprèn que cadascun dels marrecs que corren descalços pel carrer del Perdó, bruts i sorollosos, són ella mateixa. I que salvar-ne un equival a salvar tot un món. ♦

CARRER DEL PERDÓ
MAHI BINEBINE
ANGLE / ALFAGUARA
TRADUCCIÓ DE
MANUEL FORCANO
126 PÀG. / 16,90 €

laGalera

Un homenatge a la ciència-ficció del segle XIX ambientat a Barcelona

PREMI JOAQUIM RUYRA 2020

L'amistat t'espera al replà de casa

PREMI FOLCH I TORRES 2020